

Handledning till *Sommaren på Österlen* av Mikael Bergstrand

Uppgifter: introduktion av roman, gemensam läsning, textfrågor, diskussionsuppgift, skrivuppgift

Bokens lästnivå: 3, lätt

Målgrupp: Handledningen fungerar för olika åldrar, skolformer och bokcirklar

Om boken

En sommar på 60-talet hyr Jan och hans föräldrar ett hus på Österlen. Jan har med sig schack. Han gillar att spela med sig själv och han tror verkligen att det kommer behövas som tidsfördriv ute på landet. Men redan vid grusvägen upp mot huset ser Jan en pojke. En smutsig bondpojke i skärmmössa och träskor står lutad mot ett staket. Han tittar misstänksamt men nyfiket mot Jans familjs vita Volvo Amazon. Det är Ivar.

Snart inleds en vänskap mellan pojkarna. En vänskap kantad av hyss, skrapsår och höga hopp från höskullen. Ivar vet allt om alla i trakten. Allt om Hökaren i affären och Kattgumman i skogen. Men är allt som sägs om dem verkligen sant? Snart kommer pojkarna behöva ta reda på sanningen på egen hand.

Författaren Mikael Bergstrand har skrivit många uppskattade böcker, bland annat den internationella bästsäljaren *Delhis vackraste händer*. I sina böcker blandar han ofta humor med allvar. *Sommaren på Österlen* är hans första lättlästa bok.

Handledningen är framtagen av Jenny Edvardsson för LL-förlaget och MTM.

Du hittar fler lektioner via länken: mtm.se/skola/lektioner-och-handledningar.

Introduktion till boken

Låt deltagarna närma sig boken genom att ta reda på mer om platsen som boken utspelar sig på. Utgå exempelvis från frågorna:

- Vad är Österlen?
- Vad är Österlen känt för?
- Har du varit där någon gång?
- Hur ser det ut där?

Låt deltagarna två och två få prata om och söka information på internet om vad och var Österlen är. Uppmana dem att samla informationen i en tankekarta och följ upp frågorna i helgrupp.

Gemensam läsning

Läs boken högt tillsammans i helgrupp, mindre grupper eller par. Deltagarna kan turas om att högläsa bokens kapitel för varandra. Under läsningen kan de skriva upp svåra ord och uttryck och ta reda på vad de betyder. Låt var och en presentera dessa för gruppen. Arbeta gärna parallellt med textfrågorna som finns till bokens alla kapitel.

Textfrågor till boken

Frågorna till boken kan eleverna arbeta med under den gemensamma läsningen men de kan också användas om eleven på egen hand ska läsa boken.

Ut på landet

1. Rubriken på kapitlet är "Ut på landet". Vad innebär landet för dig?
2. Vart är Jan och hans föräldrar på väg?
3. Beskriv gården som de kommer till. Hur ser den ut?
4. Vad tycker Jans mamma om gården? Vilka tankar får du om gården?
Hade du velat bo där?
5. Vad är en polkastång för något?

Äventyr i hagen

1. På sidan 14 står det "En bra karl reder sig själv". Vad betyder det uttrycket?
2. Jan kissar på sig. Varför det?
3. Hur kom Jan bort från tjurarna?

Vän med Ivar

1. Vem är Ivar och vad får du reda på om honom?
2. Vad är en kviga?
3. Hur kan Ivar se att Jan är från stan? Går det utifrån exempelvis klädstil se varifrån en människa är? Hur tänker du?
4. Ivar lurar Jan. Varför tror du att han gör det?

Hökaren i affären

1. Vem är Hökaren?
2. Vad innebär uttrycket att vara "dåligt vaggad" (sidan 35)?

Vem är Kattgumman?

1. Vem är Kattgumman?
2. Vad kommer att hända med Svartans kattungar?
3. Vad tror du att Jan ska göra för att rädda kattungarna?

En liten grå unge

1. Jan är arg. Vad är det som har gjort honom så arg?
2. Jan och Ivar träffas inte under ett par dagar. Vad beror det på?
3. Jan räddar en kattunge men har svårt att få den att äta. Hur gör han för att få i den mat?
4. Vad tror du att en tösapåg är för något (se sidan 51)?

Kattgumman i skogen

1. Vad är en bortbyting (sidan 157)?
2. Varför ska Ivar och Jan till Kattgumman?
3. Varför är Ivar så rädd för Kattgumman?
4. Jan och Ivar kommer in i Kattgummans hus. Det visar sig att hon inte är så farlig som de hade trott. När pojkarna ska lämna huset säger Kattgumman:

"Seså, i väg med er pågar!

Och säg inte att ni har varit här.

Jag vill inte ha något med byn

och människorna där att göra." (sidan 68).

Vad tror du det är som får Kattgumman att säga detta?

Spionera på Hökaren

1. Jans mamma har sagt att människor som är elaka ofta har varit med om något hemskt eller att någon varit elaka mot dem. Är det så? Vad tycker du?
2. Ivar har en idé om hur han ska göra Hökaren snällare (sidan 71).
Vad tror du det är han vill göra?
3. Hur går det för Jan och Ivar när de spionerar på Hökaren?
4. Tycker du att man ska få spionera på andra?

Hökarens källare

1. Vad innebär att bränna sprit?
2. Vad gör Jan och Ivar i källaren?

Rätt och fel

1. På sidan 89 svarar Jan sin pappa att han sovit ”som en stock hela natten”.
Vad tror du att det innebär att sova som en stock?
2. Jan ser Ivar som sin bästis. Vad innebär det att vara bästisar tycker du?
3. Hökaren kommer till gården som Jans familj hyr under sommaren.
Varför gör han det?
4. Vad berättar Hökaren om sin barndom? Tycker du att det förklarar varför Hökaren är som han är?
5. Hökaren vill att de ska kontakta polisen men tvekar när Jans pappa säger att det är en bra idé. Varför tvekar han?

Sista morgonen

1. Hur tror du Jan känner sig när han lämnar Österlen?

Diskussionsuppgift

Låt eleverna diskutera boken med hjälp av ett antal frågor. Diskussionen kan genomföras i tre steg. I steg 1 får eleverna fundera över frågorna på egen hand och skriva anteckningar. I steg 2 får de diskutera sina svar med en bordsgranne. I steg 3 lyfts frågorna i helklass.

1. Boken utspelar sig på 60-talet. Hur ser man det? Ge exempel från texten.
2. Hur skulle du beskriva Ivar?
3. Hur skulle du beskriva Jan?
4. Blir sommaren på Österlen så som Jan och hans familj hade hoppats?
5. I byn går det många rykten om Kattgumman.
Vad är det som gör att det finns så många rykten om henne?
6. Varför är Hökaren så elak?
7. Gör Jan och Ivar rätt som håller ut Hökarens sprit och tar sönder hans apparat?

Skrivuppgift: En helt vanlig sommardag!

I boken *Sommaren på Österlen* får vi följa Jan och Ivar på Österlen på 1960-talet. Vi får reda på vad de har på sig, vad de gör om dagarna, vad de äter och vad de leker. Be alla deltagare fundera på hur en vanlig sommardag såg ut när de var barn. Vad hade de på sig? Vad åt de och vad lekte de för lekar? Låt dem minnas tillbaka på egen hand eller ta hjälp av fotografier, internet och böcker.